

Ilmastonmuutos ja luonnon tilan heikkeneminen muodostavat noidankehän, joka aiheuttaa, ruokkii ja pitkittää konflikteja. Pahiten tästä kärsivät jo valmiiksi haavoittuvaisimmassa asemassa olevat ihmiset, eli alkuperäiskansat, naiset, tytöt, nuoret ja vammaiset. Tämä noidankehä on katkaistava nyt.

ILMASTO- JA LUONTOTOIMILLA VASTATAAN GLOBAALEIHIN TURVALLISUUSUHKIIN

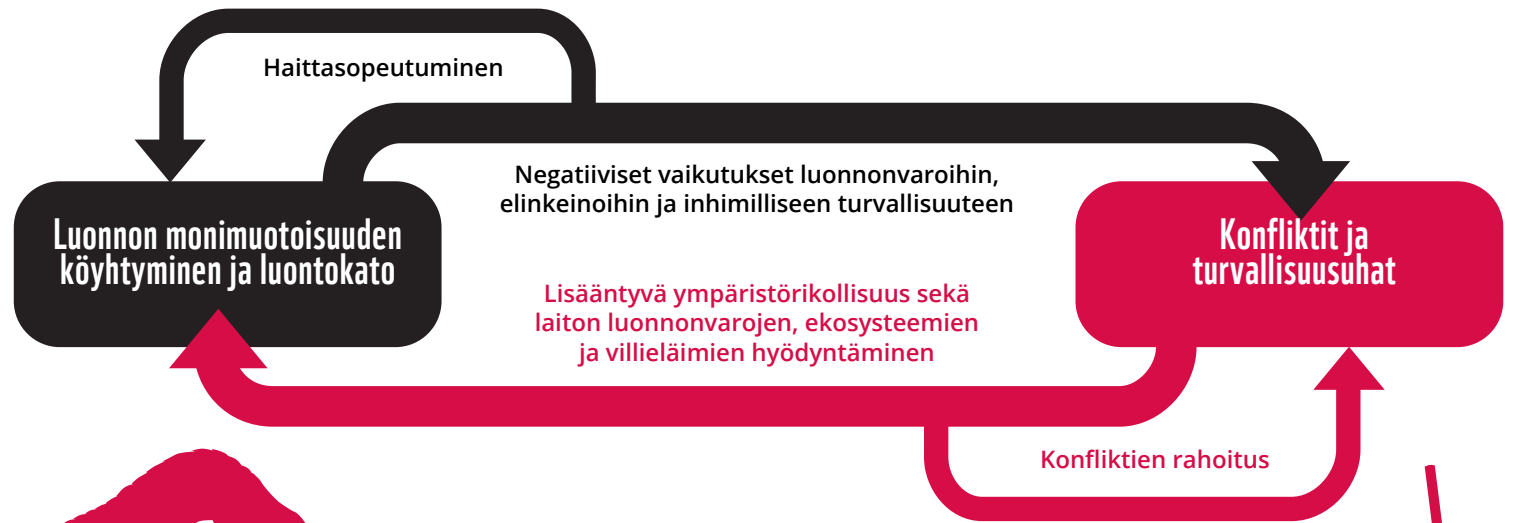
Luonnon monimuotoisuus ja terveet ekosysteemit tarjoavat meille elämän perusedellytyksiä, kuten puhdasta ilmaa ja vettä, ravintoa, energiaa sekä elinkeinoja. Maailman talousfoorumi on arvioinut, että 44 biljoonaa dollaria – noin puolet maailman BKT:sta – on riippuvaista luonnosta. Ilmasto kuitenkin lämpenee ja luonto on häättilässä. Tällä on vaikutusta myös rauhaan ja turvallisuuteen: Kansainvälinen Punainen Risti esitti vuonna 2020, että 20:stä eniten ilmastonmuutokselle haavoittuvaisesta maasta 12 oli myös aseellisen konfliktin keskellä.

Ilmastonmuutoksesta puhutaan riskien moninkertaistajana, joka vaikuttaa kon-

fliktien juurisyihin, kuten luonnonvaroihin. Pula vedestä, ruuasta ja energiasta voi johtaa poliittiseen epävakautteen ja kiistaan hupenevista resursseista. Luonnonvarojen rooli sisällissotien sytymisessä on historiallisesti ollut suuri: YK:n ympäristöjärjestön (UNEP) mukaan vähintään 40 prosenttia sisällissodista vuosien 1950 ja 2010 välillä liittyi luonnonvaroihin. Epävakaus ja epävarmuus esimerkiksi elinkeinon harjoittamisesta voi johtaa muuttoliikkeeseen, joka hallitsemattomana voi aiheuttaa konflikteja valtioiden sisällä ja niiden välillä. Elinkeinoon vaarantuminen voi johtaa myös haittasopeutumiseen, jossa sopeutumis-

toimenpiteet lisäävät haavoittuvuutta ilmastonmuutokselle.

Luonnonvarat myös pitkittävät ja rahoittavat konflikteja: rikollisjärjestöt ja aseelliset ryhmät tienaa esimerkiksi laittomalla villieläin- ja puukaupalla, kaivostoiminnalla sekä huumetuotannolla vuosittain 110–281 miljardia dollaria. Summa kattaa noin 38 prosenttia näiden toimijoiden rahoituksesta. Europol on arvioinut, että ympäristörikollisuus on keskeinen uhka EU-kansalaisten turvallisuudelle. Esimerkiksi laiton villieläinkauppa kasvattaa pandemioiden riskiä.

Pandemiat ja tartuntataudit ovat uhka inhimilliselle, kansalliselle ja kansainväliselle turvallisuudelle. Luontoa tuhoava maankäyttö sekä uhanalaisten lajien metsästys ja kauppa paitsi heikentävät luonnon monimuotoisuutta ja kiihdyttävät ilmastokriisiä, myös edistävät zoonosien leviämistä.

Nato on eritellyt ilmasto- ja ympäristöturvallisuuteen liittyvää toimintaansa vuonna 2023 julkaistussa Climate Change and Security Impact -arviossa. Siinä nostetaan esiin, että ilmastonmuutoksen ja luontokadon edessä aseellisia voimia tarvitaan yhä enemmän humanitaarisen avun ja kriisinhallinnan tarjoamiseen. Lisäksi toimintaympäristöt muuttuvat näiden ilmiöiden myötä yhä haastavammiksi.

Myös luonto kärsii konflikteissa. Luontoa tuhoutuu tankkien alle, ympäristöön pääsee saasteita sekä myrkyjä ja tulipalot

voivat tuhota metsää. Luontoon voi jäädä tuhoutunutta sotakalustoa ja jopa ydinjätettä, ja ammusten ja räjähteiden sisältämä

myrkyllinen aines voi saastuttaa ihmistenkin käyttämiä arvokkaita vesilähteitä. Nämä vaikutukset ovat erittäin pitkäaikaisia.

LISÄTIETOJA

Anne Tarvainen, kansainvälisen ohjelman johtaja, WWF Suomi, anne.tarvainen@wwf.fi
Emma Viitanen, hankekoordinaattori, WWF Suomi, emma.viitanen@wwf.fi